

8 Mart Dünya Kadınlar Günü ve 30 Mart 2014 yerel seçimlerine oldukça yaklaştığımız şu günlerde, kadın derneklerinin başını çektiği yerel siyasette kadınların güçlendirilmesi için yürütülen kampanyalara rağmen partilerin belirlediği erkek egemen aday listeleri kadın adayların yerel yönetimlerdeki temsil oranının yine düşük kalacağını göstermektedir. Makalede genellikle ülkemizde, yerel siyasetin artan önemine karşılık kadınların yerel siyasette düşük temsiliyet sorunlarına yer verilecek, ayrıca bu sorunun çözülmesi için alınması gereken önlemler ve atılması gereken adımlar üzerinde durulacaktır.

Günümüzde Giderek Daha Fazla Önem Kazanan Yerel Yönetimler

Dünya üzerinde hemen hemen bütün ülkelerin yönetim yapılarında yerel düzeyde örgütlendiklerine rastlanmaktadır. Yerel yönetimler kamu yönetiminde yeni bir anlayış olmamakla birlikte günümüzde demokrasi ile ilişkisi bağlamında güncel tartışmalarda yerini almaktadır. Eski Yunan'daki "polis" şehir devletleri hatırlanacak olursa, yerel yönetimlerin tarihinin oldukça eskiye dayandığı söylenebilir. Eski Yunan'dan bugüne sık sık değişen devlet toplum ilişkileri bağlamında kimi zaman yerel yönetimlerin yetkileri daralır merkezi yönetimin yapısı güçlenirken kimi zaman da yerel yönetimlerin yetkisi genişlemekte, merkezi yönetimin görev ve yetkileri daralmaktadır. Aynı zamanda her ülke tarihsel, toplumsal yapısı özelinde yerel yönetimlerle kamu yönetimini gerçekleştirmektedir.

Küreselleşme ile birlikte 1980'li yıllarda değişen ekonomik sistemin ve neoliberal ekonominin uluslararası sistemde belirleyici hale gelmesi devletin küçülerek yeniden yapılandırılması sürecini gündeme getirmiştir. Kamu yönetiminin küçülerek yerel yönetimlerle birlikte daha şeffaf, hızlı, etkili ve verimli işlemesi hedeflenmiştir. İngiltere'de bu süreç "Kamu Yönetiminin İyileştirilmesi", Avustralya'da "Kamu Yönetimi Reformu", Yeni Zelanda'da "Yeni Kamu Yönetimi", İskandinav Ülkelerinde "Kamu Yönetiminin Modernleşmesi", Fransa'da Adem-i Merkezileştirme Reformu", ABD'de "Devletin Yeniden Yapılandırılması", Sovyetler Birliği'nde "Yeniden Yapılandırma" gibi kavramlarla açıklanırken Türkiye'de de bu süreç "Yönetimde Reform, Bürokrasinin Azaltılması, Devletin Küçülmesi" gibi benzer kavramlarla açıklanmaktadır.[1]

Kamu yönetiminde gittikçe önem kazanan yerel yönetimler Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda; mahalli idareler, il özel idaresi, belediye ve köy halkının mahalli ve müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan kamu tüzel kişiliği ve özerkliğine sahip, karar organları seçimle iş başına gelen kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmaktadır.[2] Yetki ve görevleri yasalarla belirlenen yerel yönetimler il özel idareleri, belediyeler ve köy idaresi olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Bu bağlamda yerel yönetimler esas itibarıyla daha iyi hizmet ve ihtiyaçların hızlı ve etkili çözümleri için oluşturulmuş birimlerdir. Yerel halka en yakın yönetim birimi olarak yerel yönetimler, merkezden aldığı yetki ile yönetmekle sorumlu olduğu coğrafi alanın ekonomik, sosyal, kültürel gereksinimlerini karşılamak yükümlülüğündedir. Türkiye'de de 1970'lerden sonra meydana gelen yoğun göç sebebi kentsel hizmetlerin eksik ve yetersiz olması, bu yetersizlik sonucu kentsel eşitsizliklerden kaynaklanan toplumsal gerilim yerel yönetimlerin önem kazanmasına sebep olmuştur.

Günümüzde yerel yönetimler özelinde pek çok tartışma merkezîyetçilik ilkesinin korunarak yerel yönetimlerin güçlendirileceği mi yoksa, merkezîyetçilik ilkesini geride bırakıp devletin ademi merkezîyetçi ilkelere göre mi şekilleneceği tartışması ekseninde sürmektedir. Ayrıca demokrasinin yaygınlaşması ve kalıcı bir nitelik kazanması için yerel yönetimlerin tüm kurum ve kuruluşlarına eşit düzeyde tesir etmesi gerekliliği tartışılmaktadır.

Ancak demokrasi ekseninde tartışılması gereken diğer sorun da kadınların yerel yönetimlerdeki düşük temsiliyet sorunudur. Türkiye’de kadınların yerel siyasete katılım oranı erkeklere göre yok denecek kadar azdır. Güncel siyasette bu kadar önem kazanan tartışılan yerel yönetimlerin gözden kaçırılan en sorunlu yönü kadınların yerel yönetimlerde görünmezliği sorunudur.

Yerel Yönetimlere Kadınların Siyasi Katılımının Önemi

Hem dünya nüfusunun hem de Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 50’si oluşturan kadınların yetki paylaşımı ve karar alma süreçlerine katılımı büyük önem taşımaktadır. Ancak kadınların ülkemizde nüfusun yarısını oluşturmalarına rağmen yerel siyasetteki düşük temsili çözülmesi gereken bir sorun niteliğindedir. Bireylerin toplumsal hayattan eşit düzeyde yararlanabilmeleri için toplumda cinsiyetler arası eşit oranda temsili gerekli gereklidir. Türkiye’de kadınların gerek ulusal düzeyde gerek yerel düzeyde temsil oranı 1934’te bu hakkı elde etmiş olmalarına rağmen hala çok düşüktür.

Yerel yönetimler, demokrasinin gelişmesinde, buna bağlı olarak ekonomi, eğitim alanlarda kadın sorunlarının çözümlenmesinde; ayrıca kadınların karar alma mekanizmalarına katılımında anahtar bir role sahiptir. Çünkü yerel nitelikli hizmetlerin çok büyük oranda kadınların gündelik yaşamlarını doğrudan etkileyen sonuçları vardır. Bu nedenle, kadınların yerel yönetimlerde temsili, yerel yönetimlerin bu türden işlevlerinin kalitesi üzerinde etkili olacaktır.[3]

Siyasal katılım cinsiyet temelli bir bakış açısı ile değerlendirilecek olursa, kadınların siyasi katılımının ancak belirli düzeyde kaldığı ve o düzeylerinin alt seviyelerde kaldığı, belirli düzeyi aşamadığı ve kadınların yeteri kadar temsil edilmediği görülmektedir.[4] Bu nedenle, pek çok ülke kadınların katılımlarını artırmaya yönelik çeşitli politikalar ve stratejiler geliştirmiştir. Fakat Türkiye bu politika ve stratejileri geliştirmekte yetersiz kalmaktadır. Oysaki kadınların yetki ve karar alma süreçleri dâhil siyasi katılımları nicelik ve işlev bakımından siyaseti olumlu olarak etkilemektedir.[5]

Ataerkil kültürün egemenliği kadınların yıllar boyunca özel alanla tanımlanmasına sebep olmuştur. Özel alan kamusal alan ayrımı ve cinsiyetler arası ekonomik rollerdeki değişimler tarihsel olarak çok daha gerilere gidiyor olsa da günümüzde kadınların kamusal alandaki varlığı ve kamusal alandaki iş bölümü hala özel alanın uzantısı şeklindedir. Kadının yeniden üretim yeteneği, ev işlerinin de onun doğal görevleriymiş gibi algılanmasına sebep olmaktadır. Dolayısıyla kadının kamusal alana dahil olması, onun iki kat eşitsizliklere maruz kalmasına sebep olmaktadır. Sosyal statüsü çalışma şekli ne olursa olsun kadınlar evde onlardan beklenen rolleri yerine getirmektedirler. Bu bakış açısı ve bu yaygın görüş ataerkil egemen kültür ile belirlenmekte ve siyasi alanın da erkeklerinmiş gibi algılanmasına sebep olmaktadır.

Yani, tarih boyunca evi kadınların, sokaklarıysa erkeklerin yeri olarak gören ayırımın

problemlerini ortaya çıkmış; kamusal alan da, hâlihazırda kadınların varlığıyla oluşmuş bir fikir olarak yeniden tanımlanmıştır. Ancak bütün bu yeniden tanımlama süreci yaşanana kadar, kadınları özel alanla erkekleri kamusal alanla tanımlamanın sorunlu boyutları keşfedilene kadar, hemen hemen tüm toplumsal kurumlar bu veri üzerinden üretilen bilgileri merkez almış, akademik literatür kadınların kamusal alandaki ikincil konumunu göz ardı etmiştir. Siyaset kurumu da kadınların var oluşu açısından en zorlu olandır.

Siyasal arenanın erkek merkezli olması ve bu arenada sadece güçlü ve kadınsı özelliklerini yitirmiş kadınlar oyunu kurallarına göre oynayabildikleri takdirde siyasal alanda var olabilmektedirler. Bu fırsata da çok güçlü kadınlar erişebilmektedirler. Kadınların siyaset dışı olduğu yanılgısı aşılmalıdır. Bu konuda eskiye oranla zihniyet dönüşümleri konusunda büyük oranda ilerleme sağlansa da Türkiye’de kadınların temsil oranı hala çok düşüktür.

Türkiye, her iki alanda da kadınların temsili açısından istenilen düzeye ulaşamamıştır. Siyasal aktörler olarak kadınların katılım biçimine bakıldığında yani belediye başkanlıkları, belediye meclisi ve il genel meclisi üyeleri arasında kadınların oranına bakıldığında, bu oranların zaten az olan parlamentodaki oranlardan çok daha düşük seviyelerde olduğu görülmektedir. Aşağıda, 1999, 2004 ve 2009 yerel seçimlerinde seçilen belediye başkanı, il genel meclisi ve belediye meclisi üyesi kadınların sayısı ve toplam içerisindeki oranları durumu gözler önüne sermektedir.[6]

1999’den 2004’e kadınların siyasal temsilindeki artışa bakarsak, değişimin çok küçük olduğu görülmektedir. 29 Mart 2009 Yerel Seçimleri’nde de çok küçük bir değişim gözlenmiştir. 2009 Yerel Seçim sonuçları itibarıyla, 2 il belediye, 15 ilçe belediye başkanı kadındır.[7]

	Toplam Sayı	Kadın Sayısı	Kadın Oranı (%)
1999 Seçimleri			
Belediye Başkanları	3.216	20	0,6
İl Genel Meclisi Üyeleri	3.122	44	1,4
Belediye Meclisi Üyeleri	34.084	541	1,6
2004 Seçimleri			
Belediye Başkanları	3.225	18	0,56
İl Genel Meclisi Üyeleri	3.208	56	1,75
Belediye Meclisi Üyeleri	34.477	799	2,32
2009 Seçimleri			
Belediye Başkanları	2.948	44	0,9
İl Genel Meclisi Üyeleri	3.379	110	3,25
Belediye Meclisi Üyeleri	31.790	1.340	4,21

Yurttaş ve Kenttaş Olarak Zarar Gören Kadınlar

Kadınların yerel topluluk içindeki konumları, yaşam çevrelerinde karşılaştıkları sorunlar, hizmet öncelikleri, yerel gereksinimleri toplumsal cinsiyet özelinde özgünlükler taşımaktadır.

Yerel düzeyde sunulan birçok hizmet kadınların deneyimlerini, gereksinimlerini hesaba katan politikalardan yoksundur. Toplumsal kurumların hemen hemen hepsinde olduğu gibi kentsel alanda da cinsiyetler arası eşitsizlik durumu mevcuttur.

Yerel düzeyde sunulması gereken birçok hizmetin yeterli nitelik ve uygun maliyette sunulmaması durumunda ortaya çıkan boşluk ağırlıklı olarak kadınlarca doldurulur ya da kadınların üstlenmek durumunda olduğu birtakım işleri yerine getirmeleri güçleşir.[8] Örneğin yaygın çocuk bakım hizmeti sunulmaması nedeniyle, aynı mahallede ya da bölgede oturan, çalışmayan kadınlar, yerel politikaların eksikliğini doldurmaktadır. Bu durum kadınların ekonomik hayatta var olamamalarına sebep olmakta kadınları sosyal

hayattan yalıtılmaktadır.

Ekonomi-politik bağlamdan bağımsız olmayan kent politikaları ve yerel yönetimler özellikle sosyal refah döneminde görece daha kolay sağlanan, kreş, sağlık hizmetleri, toplumsal yardım programları öncelikliken, 1980'lere hemen hemen bütün ülkeleri etkisi altına alan yeni sağ politikalar, toplumsal harcamalarda yapılan kısıtlamalar kadınların sorumluluklarını arttırmış ve enformel ekonomide kolaylıkla gözden çıkarılabilir iş gücü olarak çalışmalarına sebep olmuştur. Kadın adayların yerel yönetimlerde yer almaması sebebiyle kadın deneyimlerinden yoksun politika üreten belediyeler, kadınlara meslek edindirecek kurslar yerine, vakit geçirmelerini sağlayacak, dikiş nakış kursları vermektedir. Meslek edindirici kurslar yerine özel alanın uzantısını oluşturan kurslar kadınların ekonomik bağımsızlıklarına kalıcı bir çözüm değil, geçici bir çözüm niteliğindedir.

Kadınlar ve erkekler kenti, ilçeyi, mahalleyi, köyü mekânsal alan olarak aynı biçimde kullanamamaktadırlar. Burada anlatılmak istenen ülkemizde kadınların büyük bir oranının mekânsal alan olarak ev ve evin yakın çevresi ile sınırlanmış bir alanda yaşamlarını sürdürdükleridir. Kentin büyük bir bölümünde özellikle hava karardıktan sonra, kadınlar nadiren sokakta yürümektedirler. Güvenlik, barınma, ulaşım, yerel yönetime katılım, alt yapı hizmetleri gibi kentsel yaşamın sunduğu imkânlar, toplumsal cinsiyet ilişkilerinin asimetrisi üzerinden şekillenmektedir. Bu asimetri genellikle kadınlar aleyhindedir.

Kadınların özgül gereksinmelerini hesaba katacak kent politikası ve kent planlaması ancak yerel yönetimlerde kadın adayların güçlenmesi ile gerçekleşecektir.

Yerel Seçimlerde Dünya ve Türkiye Ölçeğinde Kadın Adayların Durumu

Türkiye'nin demografik verileri göz önünde bulundurulacak olursa, 31 Aralık 2012 tarihi itibarıyla Türkiye'nin nüfusu 75.627.384'tür. Türkiye toplam nüfusunun yüzde 50,18'i (37.956.168) erkeklerden oluşurken, yüzde 49,81'i (37.671.216) kadınlardan oluşmaktadır. Tablodan da görüldüğü üzere, Türkiye'nin hemen hemen yarısını oluşturan kadın nüfusunun yerel seçimlerdeki temsil sayısının 2009 verilerine göre 3.708 olması kadınların yerel temsilde görünmezliği olarak açıklanmaktadır.

Kadınların yerel seçimlerde çok düşük bir temsil oranına sahip olması, kentte ya da bölgede kadına dair sorunların ele alınmamasına, sorunların erkek merkezli belirlenip çözülmesine sebep olmaktadır. Şirin Tekeli kadınların yerel temsil oranının düşüklüğünü "yokluk sendromu" olarak yorumlarken aynı zamanda kadın derneklerinin önceleri kadın

	ERKEK SAYISI	KADIN SAYISI	TOPLAM SAYI	KADIN ORANI (%)
Belediye Başkanı	2.924	26	2.950	%0,8
Belediye Meclis Üyesi	30.450	1.340	31.790	%4,2
İl Genel Meclis Üyesi	3.269	110	3.379	%3,2
Köy Muhtarı	34.210	65	34.275	%0,2
Köy İhtiyar Meclis Üyesi	137.848	329	138.177	%0,2
Mahalle Muhtarı	18.178	429	18.607	%2,3
Mahalle İhtiyar Heyeti Üyesi	71.174	1.409	72.583	%1,9
TOPLAM	298.053	3.708	301.761	%1,2

Kaynak: İçişleri Bakanlığı, Şubat 2012

adayların yerel yönetimlerdeki temsil oranı yerine ulusal parlamentodaki temsil oranına daha fazla ağırlık verilmesi durumunu eleştirmektedir. Çünkü yerel yönetimde güçlenen kadın adaylar, ulusal parlamentoda temsil oranlarını da etkilemektedir. Dolayısıyla kadınların yerel seçimlerde yüksek temsil oranına sahip olması ulusal düzeyde de temsil oranının artacağına işaret etmektedir.

Nezihe Muhiddin'in çabalarıyla birlikte Türkiye Cumhuriyeti'nin kadına yerel yönetimlere siyasi katılım hakkı olan seçme ve seçilme hakkını 3 Nisan 1930 tarihinde Belediye Kanunu'nun kabulü ile birçok Batılı ülkelere göre daha önce elde etmiştir. Ancak aradan 84 yıla yakın bir süre geçmesine rağmen kadınların yerel düzeydeki siyasi temsilinin düşüklüğü çözülmesi gereken bir problemdir. Örneğin, **Avrupa'da 30 ülkenin yerel meclislerde kadın oranı ortalaması yüzde 23.9 iken, Türkiye'de bu oran sadece yüzde 2.32'dir.**[9] Türkiye'de yerel siyasete katılımın parlamentodaki temsil düzeyinden bile daha az olduğu görülmektedir. Yerel meclislerdeki kadın oranı ortalaması Avrupa'da yüzde 24, Orta Amerika'da yüzde 24, Latin Amerika'da yüzde 26, Afrika'da yüzde 30 olup Türkiye'de bu oran yüzde 2,5'tir. [10] Demokratikleşmenin en temel unsurlarından bir de toplumda cinsiyetler arası eşitlik. Aşağıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere yerel yönetimlere kadınların katılım oranları açısından yüzde 2.32'lik dilimle Türkiye dünyanın gerisinde kalmaktadır.

Değerlendirme

Gündelik hayatta yerel yönetimlerin sunduğu hizmetlerin en aktif kullanıcısı olan kadınlar, mahalleleri, komşuları ve yaşadıkları çevre ile özel bağlar kurmaktadır. Bu nedenle yaşadıkları çevrenin nabzını en yakından tutan ve ihtiyaçlarının neler olduğunu en iyi tespit eden kesim de aslında kadınlardır. Elektrik, su ve doğalgazı kullanarak ev işlerini yapan, ulaşım hizmetleriyle ev alışverişi yapıp evine dönen, çocukları okula götürüp getiren, çocuk parklarına çocuklarını götüren kadın için gerçekten de yerel yönetimlerin önemi tartışılmaz olmalıdır.[11]

Kadınların yerel siyasette görünmezliğinin yanı sıra ona bağlı olarak gelişen bir başka sorun da yerel yönetim politikalarının kadınların sorunlarına yönelik kör olmasıdır.

Kadın sorunlarını görmezden gelerek politika üreten belediyelerin kadın sorunlarının çözümüne yönelik politika üretmesi ancak kadın belediye başkanlarının artması ile mümkün olacaktır. Kadınların sosyal ve ekonomik hayatta daha etkili bir şekilde var olmalarını engelleyen yaşlı, hasta ve çocuk bakımı sorumlulukları kadınları ev içine hapsedmektedir. Ülkemizde aile içi şiddet mağduru yüzlerce kadın, sığınma evlerinin yetersizliği nedeni ile gidecek yerleri olmadığı için uygulanan şiddete sessiz kalmak zorundadır. Uygulanan şiddet çoğu zaman artarak devam etmekte ve kadın cinayetleri ile sonuçlanmaktadır. Ayrıca kadınlara yönelik cinsel taciz ve saldırının önlenmesi için güvenlik önlemlerinin, sokak aydınlatmalarının ve ulaşım araçlarının sayısının artırılması ve geç saatlere kadar hizmet vermesi gerekmektedir. Çünkü kadınlar cinsel taciz ve tecavüze maruz kalmasına sebep olan sorunlardan biri de genellikle bu önlemlerin yetersiz olmasından kaynaklanmaktadır.

Belediyelerin elektrik, yol, su, doğalgaz gibi akla gelen ilk hizmetlerinin yanı sıra Kadın Sağlığı Merkezi, Yaşlı, Hasta ve Çocuk Bakım Hizmeti, Sığınma Evi açılması için girişimlerde bulunması gerekmektedir. Çünkü yerel hizmetlerin kadın sorunlarına da cevap verecek şekilde genişlemesi aslında kadınların ekonomik ve sosyal hayattaki kırılganlığını da doğrudan olumlu yönde etkileyecektir.

Diğer yandan kadınların yerel siyasette güçlenmeleri onları ulusal parlamentoda da güçlü kılacaktır. Bu nedenle sosyal ve siyasal hayatta kadınların güçlendirilmesine yönelik değişim yerelden başlamalıdır. Yerelden başlayan değişim yavaş yavaş tüm ülke geneline yayılacak, kadınların ekonomi, eğitim, hukuk, aile, gibi toplumun diğer kurumlardaki dezavantajlı konumunu avantajlı konuma dönüştürecektir. Gerçek bir değişim ancak o zaman mümkün olacaktır.

Pek çok yerel yönetim belli grupların maddi çıkarları etrafında politik üretir ve çoğunlukla kadınlar bu belirli çıkar grupları ile bağlantılı olmamaktadır. Belediyecilik rant rekabeti, ihale yönetimi olarak görüldüğü için kadınların bu alanda var olması pek mümkün görülmemektedir. Ancak kadınların da en az erkekler kadar kenti için söz söyleme ve kentini yönetme hakkı vardır. Bu nedenle erkek egemen kültürün etkisi ile siyasetin cinsiyetinin “erkek” olduğu algısının değişmesi gerekmektedir.

Ayrıca kişilerin aktif siyasete girmesi için gerekli olan para, güç, bilgi, deneyim, güçlü bağlantılar ve siyasal olanaklar gibi öğelere kadınların sahip olması Türkiye koşullarında oldukça zordur.[12] Bu nedenle yok denecek kadar az sayıda olan kadın adaylar da belli bir sınıfsal konum ve kültürel sermayeye sahip kadınlardan oluşmaktadır. Bir iki güçlü kadın aday da siyasi partiler tarafından imaj ve vitrin olarak gösterilmektedir. Kadınların imaj ve vitrin olma sorunlarının farkına varılıp aşılması genel başkanların, genel merkez yöneticilerinin kültürel sermaye ve sınıfsal konuma bakılmaksızın kadın aday sayılarını yükseltmeleri gerekmektedir.

1930’lardan 2014’e kadar kadınların yerel temsil oranlarında geçen 84 yılda büyük bir farklılık olmaması Türkiye’nin kadın hakları, eşit yurttaşlık ilkesi, demokrasi açısından oldukça olumsuz bir tablo sergilemesine sebep olmaktadır. 1930-2009 yılları arasında toplam 17 yerel seçim yapılmış ancak bu seçimlerde toplam 1159 erkek il belediye başkanı seçilirken sadece 6 kadın il belediye başkanının seçilmesi bu olumsuz tablonun en önemli göstergelerindendir.[13] Bu tablonun giderilmesi için kadın adayların yerel siyasette eşit düzeyde yer almaları gerekmektedir. Güncel hayatta yerel hizmetler, kent sorunlarına daha çok maruz kalan ve kentsel sorunları daha kolay tespit eden kadınlar böylece belediyecilikte daha başarılı olacaktır. Kadın adayların güçlenmesi ile yerel yönetimler vatandaşlar açısından eşit düzeyde daha etkili hale gelecektir.

Kentin cinsiyetçi yapısının dönüşümü bir ölçüde ataerkil dönüşümün gerçekleşmesine bağlıdır ancak bu dönüşüme hız kazandırmak için kentsel planlama ve kentsel yönetim toplumsal cinsiyet farklılıklarını dikkate alan ve bu farklılıklar temelinde oluşan özgül sorunları gidermeye yönelik politika üretmelidirler. Günümüzde kadınlar kent yaşamına katılım ve kent ekonomisine katılım konusunda bir ölçüde başarı elde ettiler ancak bu katılım yeterli değildir. Bu katılımın artması için yerel yönetimlerin kadın deneyimlerini hesaba katarak atacağı adımlar da oldukça önemlidir.

[1] Burhan Aykaç, "Türkiye'de Kamu Yönetiminin Küçültülmesi, Yerel Yönetimler ve Yerel Demokrasinin Amaçları" Gazi Üniversitesi, İ.İ.B.F ,1999, s. 7.

[2] Cengiz Derdiman, Yerel Yönetimler, İstanbul, Aktüel, 2005, s.5.

[3] Şahin, s. 19.

[4] Şahin, s. 19.

[5] Funda Şahin "Kadınların Siyasal Katılımları Çerçevesinde Kadın Meclislerinin Yerel Siyasetteki Etkinlikleri ve Üye Profilleri" TC Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Uzmanlık Tezi, Ankara, 2011, s.18.

[6] Şahin, s. 24.

[7] Şahin, s. 19

[8] Ayten Alkan, Yerel Yönetimler ve Cinsiyet: Kadınların Kentte Görünmez Varlığı, Dipnot Yayınları, Ankara, 2005

[9] Huriye Yıldırım " Yerel Yönetimlerde Kadının Siyasi Temsil Yetersizliği" <http://akademikperspektif.com/2013/03/08/kadinin-siyasi-temsil-yetersizligi/> Erişim Tarihi: 5 Mart 2014

[10] Şahin, Syf:40

[11] Huriye Yıldırım, "Yerel Yönetimlerde Kadının Siyasi Temsil Yetersizliği" <http://akademikperspektif.com/2013/03/08/kadinin-siyasi-temsil-yetersizligi/> Erişim Tarihi: 5 Mart 2014.

[12] Yıldırım, s. 4.

[13] "Kadın İstatistikleri 2012-2013", <http://cms2.kader.org.tr/images/file/635106274588385879.pdf>, Erişim Tarihi: 5 Mart 2014.